

A. G. Dąbrowski, *Kancelaria Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Warszawie w latach 1918-1939*, Warszawa 2015, ss. 344. ISBN 978-83-64806-54-4

Zarządzanie informacją w ramach funkcjonowania systemu biurokratycznego to podstawa badań kancelaryjno-archiwalnych. Zagadnienie to jest tym istotniejsze, im większe znaczenie ma dany system dla społeczeństwa. Z tego względu praca Adama Grzegorza Dąbrowskiego, stanowiąca zwieńczenie wieloletnich badań nad kancelarią MSW II RP, jawi się jako niezwykle ważna.

Praca składa się z sześciu rozdziałów, których treść dodatkowo uporządkowano za pomocą podrozdziałów. Pierwszy to: „Organizacja i kompetencje Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Warszawie w Polsce międzywojennej”. Podrozdziały dotyczą takich zagadnień jak: „Prawne podstawy organizacji i działalności organów administracji państwowej szczebla centralnego”, „Struktura organizacyjna Ministerstwa Spraw Wewnętrznych”, „Kompetencje merytoryczne” i „Kadra urzędnicza”. Rozdział drugi poświęcony został „Początkom biurowości Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (listopad 1918-grudzień 1920)” i omawia on: „Organizację pracy kancelaryjnej”, „Obieg pism” oraz „Tworzenie się registratury i archiwum zakładowe”. Trzeci rozdział zatytułowano: „Dziennikowy system kancelaryjny (styczeń 1921-grudzień 1927)” i podzielono na podrozdziały wg wzoru poprzedniego rozdziału. Czwarty rozdział to: „Bezdziennikowy kartotekowy system kancelaryjny”, który ma układ znany już z dwóch poprzednich rozdziałów. Rozdział piąty, podobnie zbudowany, poświęcony został „Bezdziennikowemu systemowi kancelaryjnemu (styczeń 1932-sierpień 1939)”. Pracę wieńczy rozdział, który Autor poświęcił zachowanej spuściźnie aktowej MSW, dzieląc go na podrozdziały: „Dzieje akt resortu spraw wewnętrznych”, „Akta Ministerstwa Spraw Wewnętrznych jako zespół archiwalny” i wreszcie „Znaczenie akt dla badań naukowych”.

Pierwszy rozdział „zawija akcję” omawiając podstawy organizacyjne i kompetencje organów państwowej administracji centralnej II RP, ze szczególnym uwzględnieniem MSW. Kolejne cztery rozdziały zostały wydzielone ze względu na specyfikę systemu kancelaryjnego w kolejnych latach funkcjonowania Ministerstwa: powołanie i narodziny biurowości urzędu (1918-1920), system dziennikowy (1921-1927), bezdziennikowy kartotekowy (1928-1931) i wreszcie bezdziennikowy (1932-1939). Podobna budowa rozdziałów oddana powtarzającymi się tytułami podrozdziałów, omawiająca kolejno: organizację pracy kancelaryjnej, obieg pism oraz proces akto- i archiwotwórczy, porządkuje informacje, dając czytelnikowi możliwość porównania poszczególnych etapów i przyswojenia wiadomości. Ostatni rozdział to z kolei podstawa badań archiwalnych – charakterystyka spuścizny aktowej MSW jako zespołu archiwalnego. Tutaj Autor zawarł to wszystko co archiwista opracowujący akta mieści w klasycznym wstępie do zespołu archiwalnego: dzieje aktotwórcy, charakterystykę zespołu i jego znaczenie dla badań naukowych. Zaproponowana konstrukcja i układ pracy są, w moim przekonaniu, optymalne, poszczególne rozdziały zawierają równomierną ilość informacji, którymi nasączono narrację z zastosowaniem porządku chronologiczno-rzeczowego. Treść jest zatem adekwatna do tytułu i wyczerpuje w zupełności zagadnienie.

Reasumując stwierdzić należy, że książka jest solidnym materiałem naukowym, który oparty został na prawidłowych założeniach metodologicznych w zakresie poruszanej tematyki, z wykorzystaniem właściwej literatury i przede wszystkim głębokiej kwerendzie archiwalnej. Napisana została zrozumiałym językiem, sprzyjającym recepcji informacji w niej zawartych, sprawną polszczyzną. Bogate rozwiązania graficzne wzbogacają ją dodatkowo i z pewnością poprawią również percepcję informacji przez czytelników. Pozycja niezbędna dla archiwoznawców i badaczy kancelarii okresu międzywojennego.

Dariusz MAGIER* (Siedlce University, Poland)